

# Style kompozycji florystycznych

Przedmiot: Kompozycje florystyczne

Opracowała: Anna Kisiołek

## **Rodzaje kompozycji**

Chociaż każda kompozycja, którą stworzymy, będzie miała indywidualny styl i charakter, który jej nadamy, to jednak we współczesnej florystyce większość wykonywanych prac możemy zakwalifikować do jednego z trzech podstawowych stylów kompozycji — **dekoracyjnego, formalno-linearne**go lub **wegetatywnego**.

Każdy z powyższych stylów charakteryzuje się pewnymi ogólnymi cechami — np. tym, jak bardzo powinien być zróżnicowany wykorzystany w pracy materiał florystyczny, czy lepiej zachować porządek symetryczny czy asymetryczny, jakie naczynia najlepiej z danym stylem współgrają itp. Każdy styl pasuje też najlepiej do określonego rodzaju wnętrza. Dlatego z reguły zanim jeszcze zaczniemy pracę nad naszą aranżacją z kwiatów, powinniśmy najpierw zastanowić się, w którym stylu chcemy pracować — będzie to podpowiedzią w wielu dalszych kwestiach. Tak też właśnie powinniśmy patrzeć na zasady związane z każdym z tych stylów — nie jak na czynniki ograniczające naszą kreatywność, ale jak na ogólne, pomocnicze ramy, które pomogą nam w jej zaplanowaniu i wykonaniu.

Przyjrzyjmy się teraz poszczególnym stylom i ich charakterystyce.

## Kompozycje dekoracyjne

Prace florystyczne **dekoracyjne** są tak naprawdę najbardziej popularne, często określane jako klasyczne. Jak sama nazwa wskazuje, ich podstawowym zadaniem jest przyozdobić miejsce, w którym zostaną ustawione. Charakteryzują się przede wszystkim różnorodnością wykorzystanego w nich materiału; są bogate, obfite, bujne (zdjęcie 2.38).



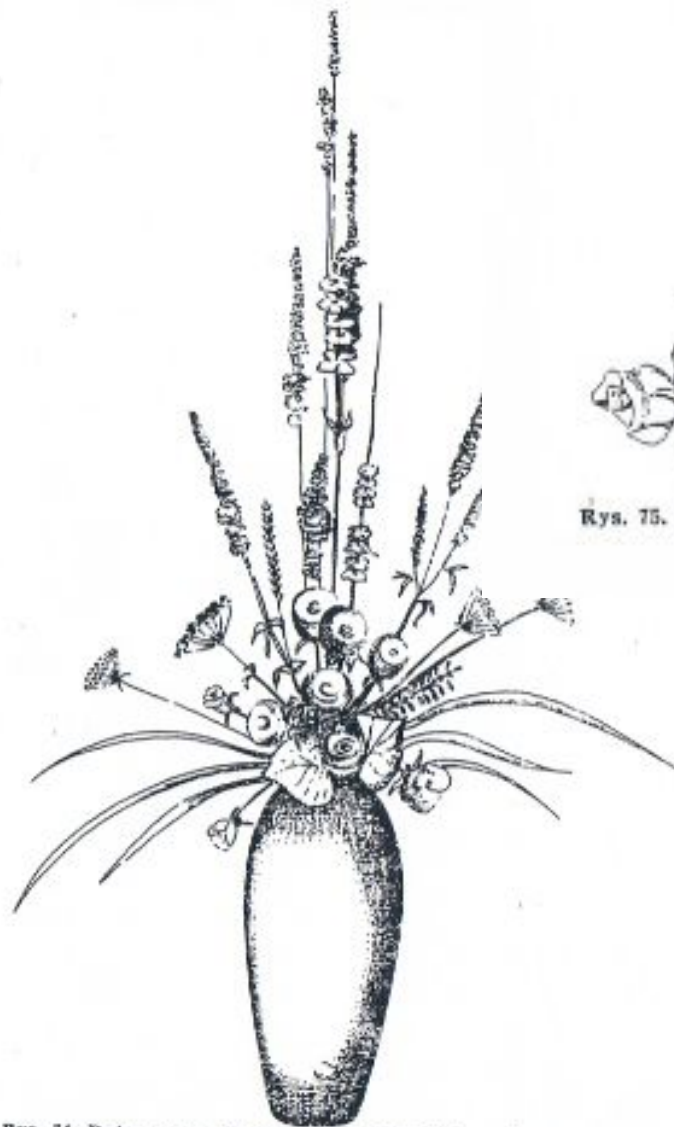
Zdjęcie 2.38. Kompozycja dekoracyjna

Tworząc kompozycje w stylu dekoracyjnym, powinniśmy przede wszystkim pamiętać, że:

1. Najlepiej pasuje tu porządek symetryczny.
2. Naszym zadaniem jest stworzyć wrażenie bogactwa i obfitości kwiatów, a więc potrzebujemy wystarczającej ilości zróżnicowanego materiału florystycznego.
3. Możemy tu wykorzystać kwiaty o różnych formach, rolach, rozmiarach i teksturach; ważne jest połączenie ich tak, by nie liczył się pojedynczy efekt każdego z nich, ale by razem stworzyły nową, jednolitą całość.
4. Dekoracje te często przybierają kształt kuli, półkuli, owalu, serca czy kropli.
5. Obrys prac powinien być dość zwarty, czyli główki kwiatów powinny się znajdować blisko siebie. Jeśli będziemy między nimi widzieć linie łodyg, ważne jest, by nie stały się one elementem dominującym.
6. Obok kwiatów i zieleni możemy tu także wykorzystać materiały florystyczne pochodzenia nieroślinnego, czyli np. wstążki, bombki, koraliki, perełki, ozdobne sznurki i druciki itp.
7. Możemy eksperymentować z materiałem roślinnym, tzn. używać go również w formie, w której nie występuje w naturze — np. wykorzystać zwinięte w spirale lub splecione trawy, zwinięte w ruloniki liście, uwite z gałązek wianuszki itp.
8. Jeśli naczynie, w którym układamy naszą kompozycję, będzie po jej ukończeniu widoczne, powinno pasować do niej stylem. Najlepiej sprawdzają się tu ozdobne, symetryczne, dekoracyjne donice, gazony, wazy, amfory itp.
9. Prace tego typu najlepiej pasują do wnętrz klasycznych, m.in. do wnętrz wielu sal balowych, kościołów i pałaców, do dekoracji przyjęć oraz jako prezent dla osób ceniących sobie klasykę.



Kompozycja w stylu dekoracyjnym



Rys. 74. Duży wazon do ustawiania na podłodze z kompozycją wykonaną w stylu dekoracyjnym



Rys. 75. Niska kompozycja z róż wykonana w stylu dekoracyjnym

## Kompozycje wegetatywne

W kompozycjach **wegetatywnych** naszym celem jest sprawienie naturalnego wrażenia, tak jakby nasza praca była fragmentem wyciętym z natury, np. lasu czy łąki. Nie musimy tu oczywiście odtworzyć w 100% autentycznej kombinacji roślin występującej w naturze. Chodzi tu przede wszystkim o wrażenie, jakie nasza praca wywoła u oglądających (zdjęcie 2.40).

Tworząc kompozycje w stylu wegetatywnym, powinniśmy przede wszystkim pamiętać, że:

1. Najlepiej pasuje tu porządek asymetryczny — w przyrodzie grupa roślin jest z reguły grupą asymetryczną.

2. Powinniśmy ograniczyć się do wykorzystania jedynie materiałów roślinnych.
3. Dobór materiałów powinien opierać się na znajomości socjologii roślin, tak by wykorzystać w jednej kompozycji jedynie takie kwiaty i zieleń, które w naturze wymagają takiego samego środowiska naturalnego, mogłyby więc rosnać razem. Najlepiej również wziąć pod uwagę ich naturalne czasy kwitnienia, stadium rozwoju itp.
4. Łodygi każdej rośliny powinny zostać ułożone tak, by imitowały sposób, w jaki rośnie ona w naturze.
5. Naczynie, które wybierzemy, powinno imitować naturalne podłoże. Najlepsze będą tu więc ciemne, niskie i podłużne naczynia, wyglądem przypominające ziemię. Możemy również nasze naczynie w całości zakryć, np. poprzez obklejenie naturalnym materiałem — mchem, korą itp. — lub po prostu wybrać naczynie o „naturalnym” charakterze.



Zdjęcie 2.40. Kompozycja wegetatywna  
zainspirowana letnią łąką



Kompozycja wegetatywna



Rys. 73. Kompozycja w stylu wegetatywnym: każdy rodzaj rośliny zachowuje właściwy mu kierunek wzrostu i specyfikę pokroju



## Kompozycje formalno-linearne

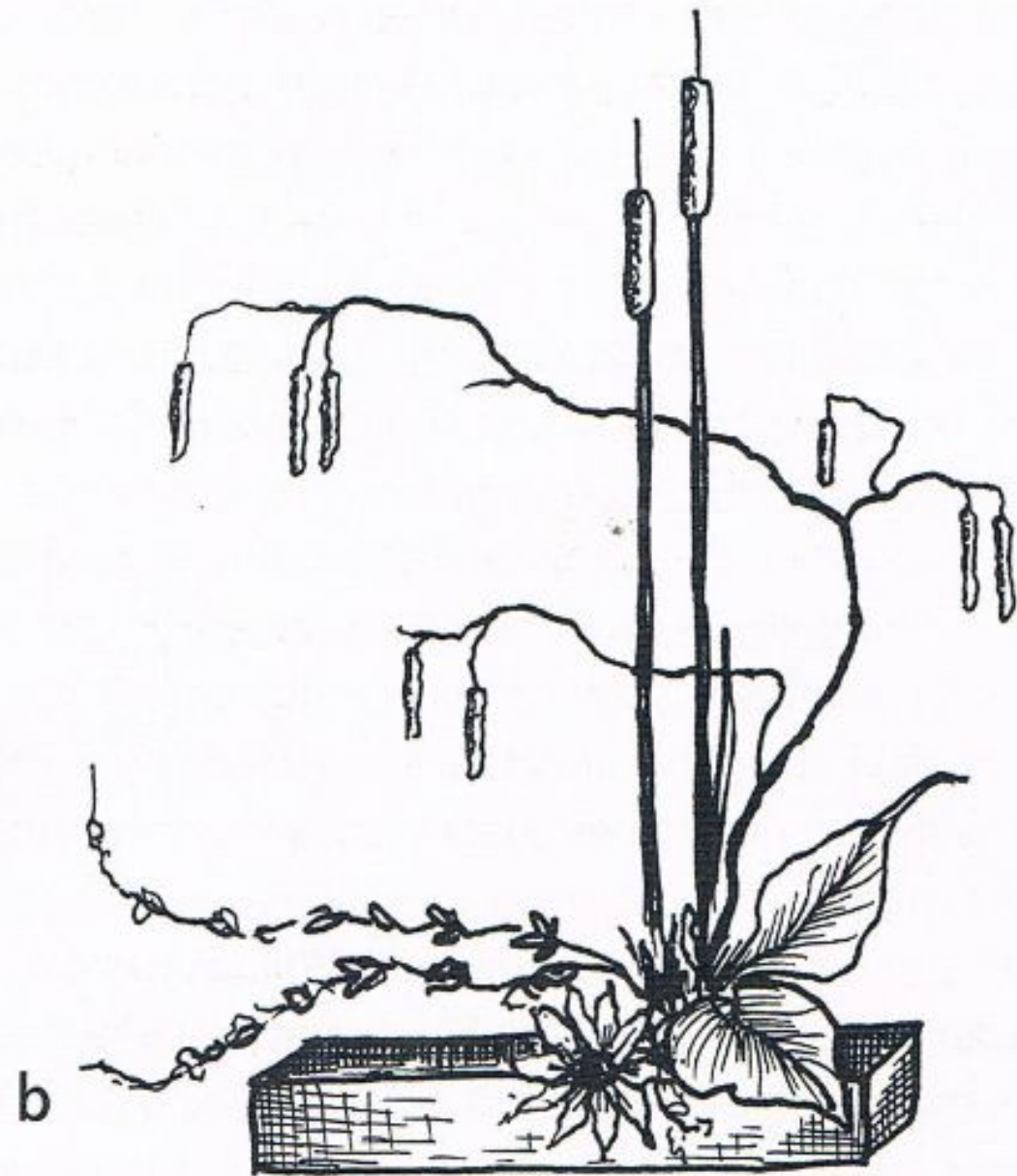
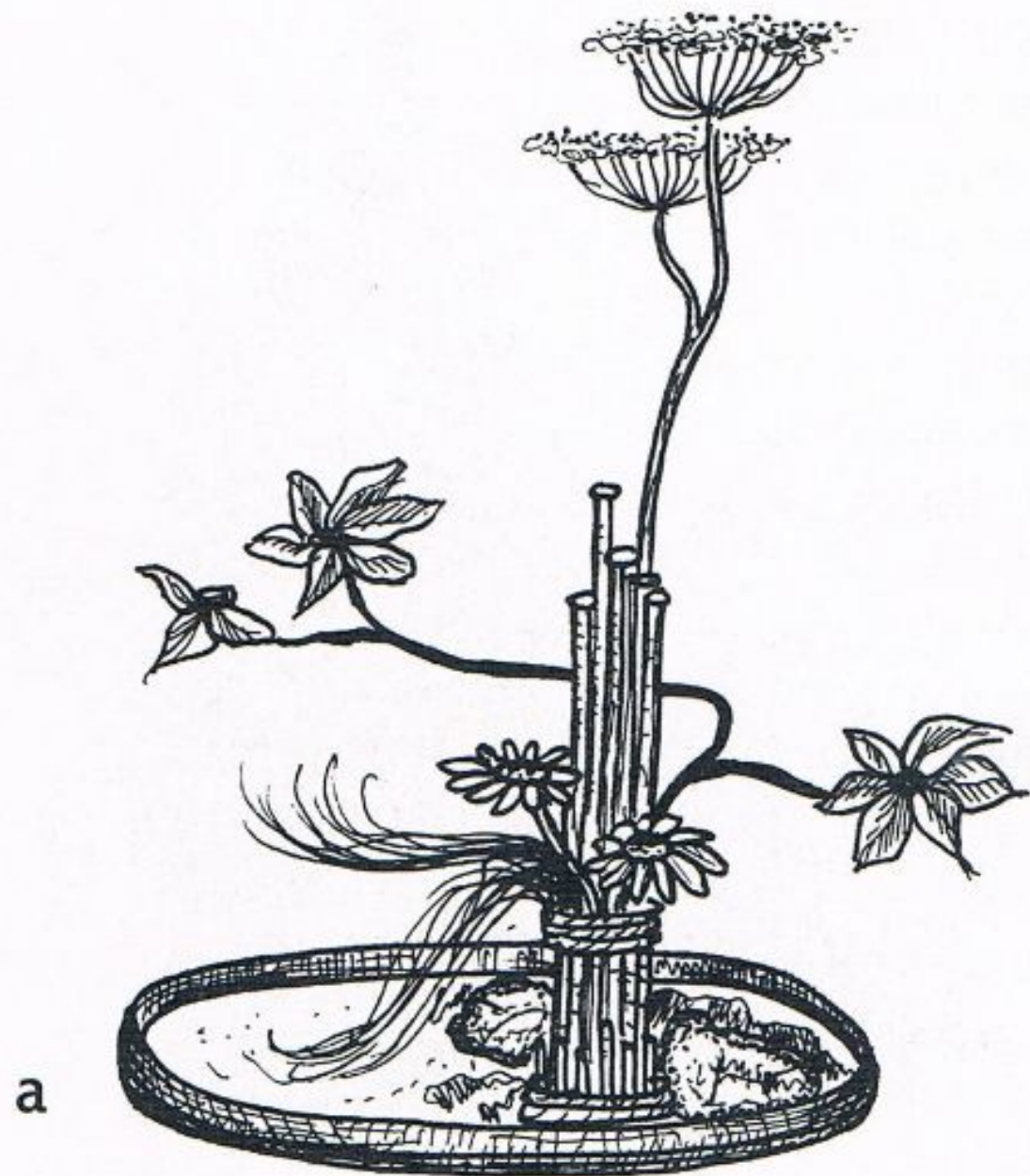
Prace florystyczne o charakterze **formalno-linearnym** są bardziej współczesne w swoim wyrazie; ich głównym środkiem wyrazu są linie i formy. Mogą one przybierać oryginalne kształty, a przyciągają oko nie tylko swoją nietypową przestrzenną formą, ale i silnym kontrastem pomiędzy formami (zdjęcie 2.39).

Tworząc kompozycje w stylu formalno-linearnym, powinniśmy przede wszystkim pamiętać, że:



Zdjęcie 2.39. Kompozycja formalno-linearna (praca autorstwa mistrzyni florystyki Małgorzaty Karolak z warszawskiej pracowni florystycznej Barwy Natury)

1. Najlepiej pasuje tu porządek asymetryczny.
2. Wykorzystujemy ograniczony pod względem ilości i zróżnicowania materiał kwiatowy.
3. Integralną częścią pracy są również wolne przestrzenie pomiędzy kwiatami, dzięki którym wykorzystane w kompozycji linie i formy pozostają widoczne.
4. Oddziałują przede wszystkim poprzez silny kontrast pomiędzy formami — np. prostymi i wygiętymi w łuk lub płaskimi i przestrzennymi.
5. Obok kwiatów i zieleni możemy tu także wykorzystać materiały florystyczne pochodzenia nieroślinnego, czyli np. ceramiczne kule, metalowe druty itp.
6. Możemy eksperymentować z materiałem roślinnym, tzn. używać go również w formie, w której nie występuje w naturze — np. wykorzystać zwinięte w spirale lub splecione trawy, zwinięte w ruloniki liście, złamane gałęzie itp.
7. Ponieważ używamy ograniczonej ilości materiału florystycznego, naczynie, w którym układamy naszą kompozycję, będzie zawsze widoczne — odgrywa ono tu więc bardzo ważną rolę. Najlepiej pasują tu tzw. naczynia „techniczne” — np. metalowe — czyli takie, które nie naśladują natury i które już na pierwszy rzut oka kontrastują z żywym materiałem wykorzystanym w aranżacji, a także te o geometrycznych kształtach.
8. Prace tego typu najlepiej pasują do wnętrza o charakterze nowoczesnym, modernistycznym czy minimalistycznym — np. do zaaranżowanych w tym stylu biur.



Kompozycja: a – w stylu formalno-lineranym, b – graficzna



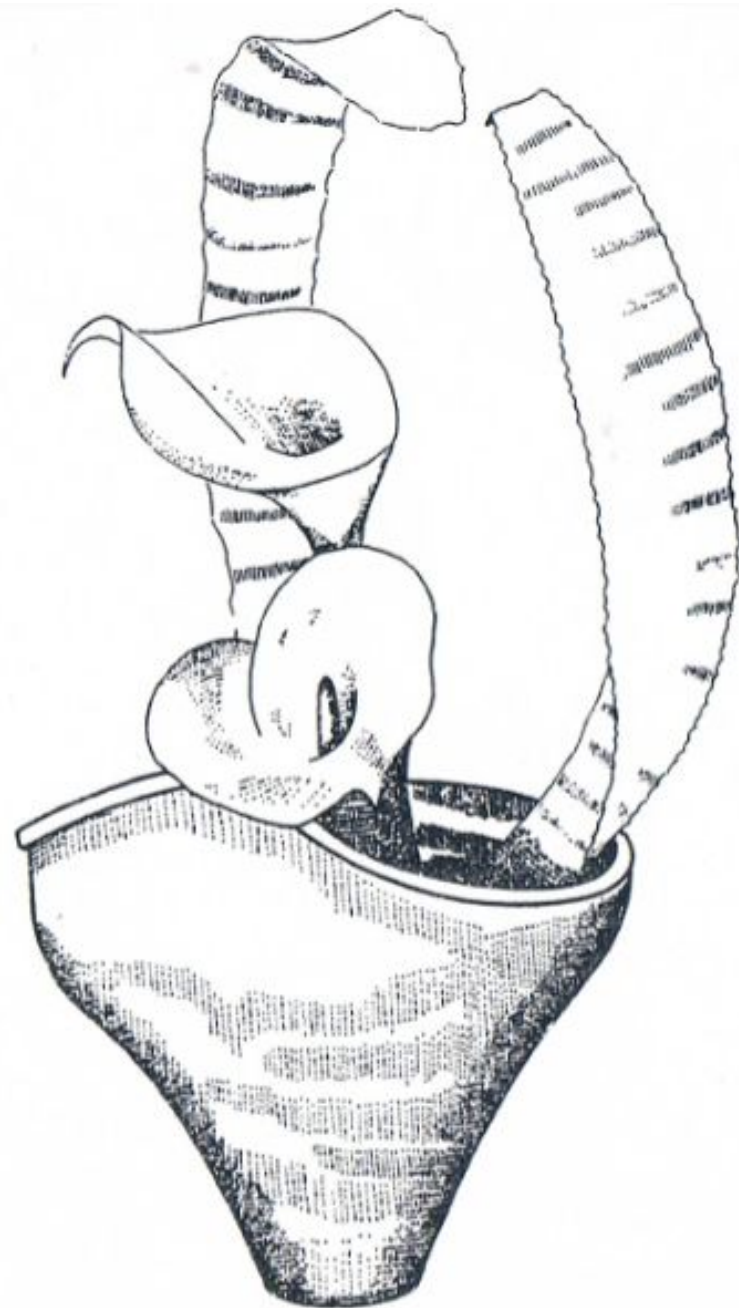
Fot. 6. Aranżacja linearno-graficzna (słoneczniki, leszczyna odm 'Contorta', karczochy, pęd winorośli, trawy). Wyk. Anna Nizińska



Fot. 7. Kompozycja w stylu formalno-linearnym (banany, wierzba mandżurska, eszeweria, morele, winogrona). Wyk. Anna Nizińska



Rys. 76. Kompozycja w stylu formalno-linearnym oparta na kontraście kierunków użytych elementów linearnych



Rys. 77. W stylu formalno-linearnym kształt i wielkość pojemnika ma szczególne znaczenie w osiągnięciu zamierzonego efektu estetycznego

## Kompozycje łączące cechy poszczególnych rodzajów

Klasyfikacja kompozycji na dekoracyjne, formalno-linearne i wegetatywne nie jest oczywiście podziałem absolutnie sztywnym. Profesjonalni floryści często świadomie łączą w swoich pracach poszczególne cechy dwóch rodzajów; w ten sposób może powstać np. kompozycja formalno-linearna ze względu na ułożenie łodyg i ważną rolę, jaką odgrywają w niej linie, ale o charakterze wegetatywnym — ze względu na dobór materiału (zdjęcie 2.41).

Zdjęcie 2.41. Kompozycja formalno-linearna o charakterze wegetatywnym (naczynie i praca autorstwa Katarzyny Bastrowskiej-Wójcik)



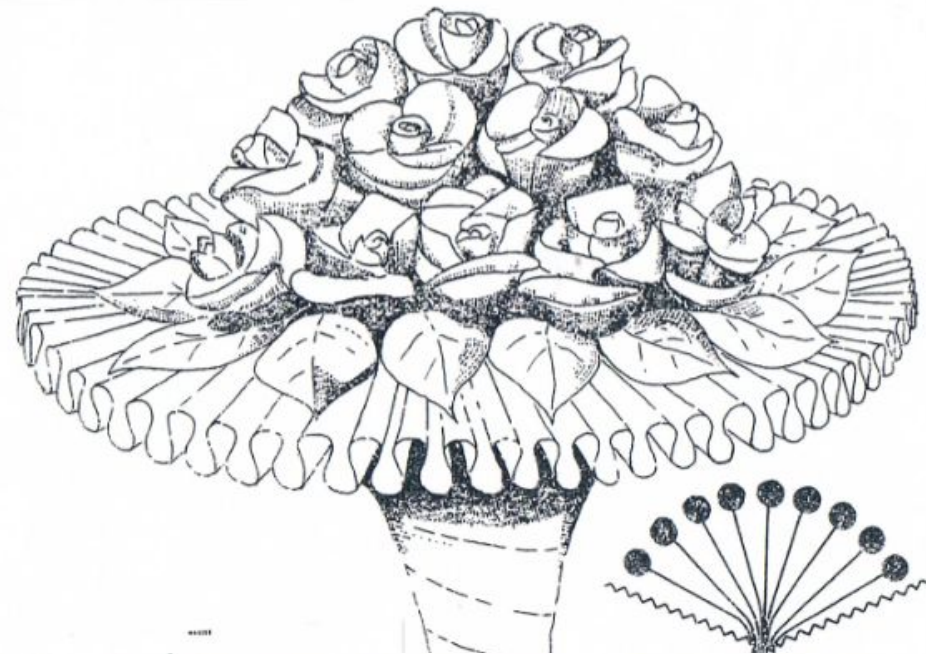


Fot. 4. Aranżacja „paralel” wegetatywna (czosnki ozdobne, tojady, peonie, trawy, liście hosty, rdest sachaliński). Wyk. Mariola Miklaszewska

## Porównanie stylów kompozycyjnych

	<b>Dekoracyjny</b>	<b>Wegetatywny</b>	<b>Formalno-linearny</b>
Ilość materiału roślinnego	duża	mała do dużej	mała
Preferowany materiał roślinny	wszystkie pokroje, okrągłe kwiaty	indywidualne kierunki wzrostu	osobliwe formy i pokroje
Uporządkowanie materiału roślinnego	podporządkowany ostatecznej, całościowej formie	na pierwszym planie naturalne pokroje	na pierwszym planie roślinne linie przebiegu i formy
Naczynia	klasyczne	plaskie misy	pojemniki odznaczające się nowatorskim wzornictwem
Porządek kompozycji	symetria	asymetria	asymetria
Obiekty florystyczne	bukiety, kompozycje, wieńce	kompozycje naturalne	bukiety, kompozycje
Oddziaływanie	uroczyste, reprezentacyjne	naturalne, swobodne	nowoczesne, graficzne

Niekiedy wymienia się jeszcze **kompozycje w stylu formalnym**, polegające na wykonywaniu aranżacji na istniejących, wcześniej przygotowanych formach, takich jak kule, wieńce, poduszki, serca, krzyże. Forma taka w znaczny sposób ogranicza możliwości kreatywne florysty, pozostawiając mu jedynie wybór materiału oraz zastosowanej techniki. Kwiaty, owoce, zieleń i inne elementy dekoracyjne przycina się krótko i umieszcza gęsto i ciasno w podkładzie. Coraz częściej stosuje się klej – zimny do kwiatów żywych i gorący do materiału suszonego. Do kompozycji w stylu formalnym zalicza się także wiązanki biedermeierowskie, układane na kształt kopuły z zachowaniem regularnych okółków kwiatów, wykończone od spodu kryzą z tkaniny dekoracyjnej lub liści. Obecnie do bukietów ślubnych stosuje się gotowe formy nazywane mikrofonami, w których mokra gąbka florystyczna zapewnia roślinom wodę.



Rys. 78. Bukiet biedermeierowski jest typową kompozycją w stylu wiązania formy





Styl dowolny

### Styl dowolny

Cechą charakterystyczną stylu dowolnego jest zazwyczaj rozmiar, a nie sposób aranżowania materiału roślinnego, który najczęściej nie wychodzi promieniście z jednego punktu. Zaliczane są tu aranżacje, które nie spełniają wymagań stylów: masy, linii i linii-masy (z wyjątkiem kompozycji „grand”). Do stylu dowolnego zalicza się układy krajobrazowe, okrągłe wieńce, wydłużone wiązanki, girlandy, topiary (drzewka) oraz układy *pot-et-fleur*.

Jednym ze sposobów dekoracji, np. wystawy, jest **aranżacja krajobrazowa**. Podstawowym celem tego układu jest odwzorowanie środowiska naturalnego (łąki, lasu, plaży). Najważniejsze jest odpowiednie dobranie naczynia i podstawy, pamiętać jednak należy, że cała aranżacja ma być symbolicznym (a nie wiernym) przedstawieniem otoczenia; ważne są tu skala i proporcje. Poszczególne elementy muszą być tak dobrane, aby w sposób rzeczywisty odwzorowywały środowisko naturalne (w kompozycji kwiaty nie mogą być wyższe np. od drzewa), dodatki nie powinny natomiast dominować nad elementami głównymi.

W aranżacjach **miniaturowych** i **petite** bardzo ważna jest dokładność, ponieważ najmniejszy nawet błąd popełniony przez florystę będzie zauważalny. Kompozycja miniaturowa nie przekracza zazwyczaj 10 cm wysokości, szerokości i głębokości, natomiast *petite* – 23 cm. Ważnym zadaniem dla osoby wykonującej aranżację jest umiejętne dobranie naczynia oraz materiału roślinnego, a także zachowanie proporcji. Kompozycje te wykonuje się zarówno ze świeżych, jak i zasuszonych roślin.

**Kompozycje *grand*** (układy giganty, wielkie) doskonale nadają się do dekoracji kościołów, hoteli, obiektów użyteczności publicznej, ponieważ osiągają co najmniej 1 m wysokości. W aranżacjach tych stosuje się styl masy lub linii-masy. Najczęściej spotykany jest **układ postumentowy**, czyli trójgraniasta kompozycja wykonana z silnych, wyraźnych, wypełniających kwiatów, które osłaniają materiał liniowy. Duży pojemnik wypełniony jest siatką drucianą lub pianką owiniętą w siatkę. Do wielkich kompozycji można użyć kwiatów na krótkich lodygach, układając je w plastikowych lejkach wypełnionych gąbką florystyczną (tzw. przedłużaczach); są one zaopatrzone w długie trzonki (np. z bambusa), które pełnią rolę sztucznych lodyg. Te pomocnicze konstrukcje należy oczywiście starannie zamaskować materiałem roślinnym.



Aranżacja: Studia Florystyczne „Sztuka Układania Kwiatów”, SGGW, Warszawa

# KWIECISTE KOLUMNY

*Wyraźna zwarta forma kompozycji oraz dobrane kolorystycznie kwiaty tworzą oryginalną, przyciągającą wzrok dekorację jednocześnie ładnie harmonizującą z architekturą kościoła i ściennymi malowidłami.*

Aranżacja nazywana **topiary (drzewka)** wykonywana jest przeważnie ze sztucznego bądź suszonego materiału roślinnego, ponieważ przy świeżych kwiatach – w mokrej gąbce – skazana byłaby na krótki okres „istnienia”. Do stworzenia tej kompozycji potrzebny jest zdrewniały pęd (najlepiej gałąź pokryta korą), który umieszcza się w doniczce wypełnionej cementem lub gipsem modelarskim. Na drugim końcu łodygi umieszcza się kulę z pianki kwiatowej, którą pokrywa się materiałem roślinnym.



Do kompozycji *pot-et-fleur* niezbędny jest pojemnik, który obsadza się roślinami doniczkowymi ozdobnymi (na ogół) z liści. Do podłoża między roślinami wkłada się wypełniony wodą rożek kwiatowy, a następnie umieszcza w nim kwiaty cięte, które można systematycznie wymieniać. Ten typ aranżacji nie znalazł zbyt wielu amatorów.



Ta bogato zdobiona  
urna prosi  
o wspaniałą  
kompozycję.



2

Wypełnij całą resztę gałązek  
i sztywnymi pedami złocieni.  
Następnie dodaj ostróżki.  
Na końcu bezpośrednio w piance,  
a także w wazonikach, umieść  
różę i zatrwian.

Ta okrągła, stojąca  
na podłodze kompozycja o dużych  
rozmiarach wymaga dużej ilości  
materiału roślinnego. Lżejsze  
wazoniki są tutaj podstawą  
do utrzymania kwiatów o krótkich  
pedach i dodają wysokości  
do już wysokiej kompozycji.

**MATERIAŁ  
— ROŚLINNY —**  
Choisja trzykrotna,  
gałęzie kuflika,  
białe róże, zatrwian,  
złocienie i ostróżki

1  
Włóż dużą donicę  
folią, przytrzymując ją  
wciśniętą kostką  
wilgotnej pianki  
bukieciarskiej. Zrób  
zarys kompozycji  
(kształt wachlarza)  
za pomocą wysokich  
gałęzi. Następnie  
umieść trzy lekkowe  
wazoniki — środkowy  
przywiąż do patyka,  
aby uzyskać dodatkową  
wysokość.

Lekki wazonik przywiązany do trzcinki

Laurowe liście zdobiące  
cokol i urnę tworzą  
klasyczny nastrój.



Gałązki kuflika  
*Callistemon brachyandrus*



Choisja  
trzykrotna  
*Choisya ternata*

Złocienie  
*Chrysanthemum "Tuncful"*

Złocienie  
*Chrysanthemum "Tokyo"*

Biała róża  
*Rosa cv.*

Zatrwian wrębny  
*Limonium sinuatum*

Ostróżka  
*Delphinium mieszańc  
Belladonna*

# Materiały źródłowe

- Świat florystyki – A. Zakrzewska, wyd. Septem
- ABC Florystyki – A. Nizińska, wyd. Hortpress
- Bukieciarstwo i dekoracje roślinne – A. Nizińska, wyd. Hortpress
- Artystyczne układanie kwiatów – J. Szendel, wyd. Zetdezet
- Kompozycje kwiatowe – B. Walther, wyd. Weltbild
- Wielka księga kwiatów – J. Brookes, wyd. Świat książki
- Kwiaty – M. Hiller, wyd. Muza SA
- Kwartalnik Bukiety nr 3/2006 – wyd. Prószyński i spółka